

OBRIE, Julius, magistraat, hoogleraar (Gent 16 maart 1849 - Gent 20 november 1929).

Hij was de zoon van gerechtsdeurwaarder Obrie, een vriend van F.A. Snellaert. Na middelbare studie aan het Koninklijk Atheneum en aan het Sint-Barbaracollege te Gent promoveerde Julius Obrie in 1872 tot doctor in de rechten aan de universiteit aldaar. Daarna werd hij advocaat bij het Hof van Beroep te Gent, tot hij op 19 mei 1876 benoemd werd tot vrederechter in het kanton Waarschoot. Op 23 december 1885 werd hij tot rechter benoemd bij de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde en op 25 augustus 1889 te Gent, waar hij op 26 maart ondervoorzitter werd. Op 6 oktober 1890 werd hij benoemd voor de Nederlandstalige cursus in het strafrecht aan de

universiteit te Luik en in 1897 tot hoogleraar in het notarieel recht en de notariële praktijk aan de Rijksuniversiteit te Gent. Hij nam dan ook ontslag uit de magistratuur. Na de oprichting van de vernederlandste universiteit tijdens de Eerste Wereldoorlog bleef Obrie zijn onderwijs voortzetten. Op 19 januari 1919 werd hij bij Koninklijk Besluit uit zijn ambt ontzet. Gedurende tien jaren leidde hij nog een teruggetrokken leven.

De rechtswereld waarin de jonge Obrie zijn intrede deed, was volkomen verfranst. Daartegen was echter reeds sedert enkele tijd heftig verzet gerezen. Toen in 1872 het geval-Schoep doorgedreven werd tot voor het Hof van Cassatie, waar de advocaat-generaal door een arrest van het Hof de advocaten het verbod oplegde in het Nederlands te pleiten, nam Obrie met zijn confrater Albert Fredericq het initiatief tot het opstellen van een adres aan het parlement om de houding van het Hof van Cassatie aan te klagen en de aanneming te bevorderen van het wetsvoorstel op de taalkennis der magistraten in de Vlaamse gewesten. De twee jonge stagiairs slaagden erin niet minder dan 74 handtekeningen voor hun manifest te verzamelen. Bij de ondertekenaars waren oud-minister Rolin, alsmede 7 leden van de Raad der Orde. Dit manifest der Gentse balie heeft in het parlement grote indruk gemaakt en in belangrijke mate bijgedragen tot de totstandkoming van de eerste wet op het gebruik der Nederlandse taal in rechtszaken (17 augustus 1873).

Het volgend jaar, in 1873, nam Obrie met enkele confraters het initiatief tot oprichting van de Vlaamse Conferentie der Balie van Gent, waarbij zich spoedig een groot aantal advocaten aansloten. Obrie heeft tevens verscheidene belangrijke wetten in voortreffelijk Nederlands vertaald en kwam zo talrijke juristen te hulp bij het gebruik van de Nederlandse taal.

In 1877 was Obrie medestichter van de Snellaertkring, een letterkundige vereniging te Gent die een intense activiteit ontwikkelde voor de verbreiding van de Vlaamse cultuur en voor de verdediging van de Vlaamse taalrechten.

Ondertussen had hij zich vertrouwd gemaakt met de vele problemen van de Nederlandse rechtstaal. Hij schreef hierover een merkwaardig betoog, getiteld *De Nederlandsche rechtstaal* (1880), waarin hij er de nadruk op legde dat de Vlaamse juristen, bij gebrek aan hoger onderwijs in hun eigen taal, zouden moeten trachten zich in de grootst mogelijke mate de keurige rechtstaal eigen te maken die gebruikt werd in Noord-Nederland. In dit geschrift brak hij ook een lans voor de oprichting van een commissie, bestaande uit bevoegde taalkundigen en juristen, die zouden zorgen voor een vertaling van wetten en wetboeken (wat uiteindelijk pas in 1923 verwezenlijkt zou worden). Sedertdien heeft Obrie onafgebroken gewezen op het grote voordeel dat de Vlaamse juristen erbij zouden vinden, wanneer ze kennis namen van de Noordnederlandse rechtswetenschap. Hijzelf kende het Nederlandse

recht evengoed als het Belgische. Hij heeft alle grote auteurs bestudeerd en volgde de Nederlandse juridische tijdschriften op de voet. Hij bezocht Nederland meer dan eens, waar hij in contact was met verscheidene geleerden, zoals de Utrechtse hoogleraar Vreede en de taalkundige M. de Vries. Van 1879 af heeft Obrie, zonder een keer over te slaan, alle Nederlandse Taal- en Letterkundige Congressen bijgewoond. Hij hield er verscheidene lezingen, steeds over het gebruik der talen bij de rechtsbedeling in België en de vereisten van een zuiver Nederlandse rechtstaal.

Toen in 1886 de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde werd opgericht, werd Obrie, nog pas 37 jaar, tot werkend lid gekozen. In de schoot van de Academie heeft hij een zeer intensieve activiteit ontwikkeld en op het gebied van de Nederlandse rechtstaal verscheidene stimulerende initiatieven genomen.

Obrie is door de jaren heen nauw betrokken geweest bij talrijke Vlaamse initiatieven. In het Nationaal Vlaamsch Verbond en in de Vlaamsche Volksraad heeft hij een belangrijke rol gespeeld en zo bijgedragen tot de totstandkoming van de Gelijkheidswet (1898). Obrie was voorzitter van het organiserend comité voor het oprichten van het standbeeld van Jan Frans Willems te Gent en sprak bij de onthulling in 1899 de feestrede uit. In 1902 ontving hij te Gent de generaals uit de Boerenoorlog. Obrie bestreed ook hardnekkig het taalparticularisme, omdat de tegenstanders van de Vlaamse gedachte daarin het beste argument vonden om te beweren dat het Vlaams niet geschikt zou zijn voor hoger onderwijs. Hij nam ook een eigen standpunt in wat betreft de vereenvoudiging van de spelling.

Ook in de strijd voor de vernederlandsing van de universiteit van Gent heeft Obrie een rol gespeeld. Hij maakte deel uit van de eerste Vlaamsche Hoogeschoolcommissie (Mac Leod) en heeft op verscheidene studentencongressen met klem het verslag-Mac Leod verdedigd tegen hen die vrede namen met een tweetalige universiteit. Tijdens de Eerste Wereldoorlog heeft Obrie, die het probleem van de vernederlandsing van juridische zijde beschouwde, zijn professoraat, dat hij sedert jaren uitoefende, voortgezet. Dit werd hem na de bevrijding zeer kwalijk genomen. Hoewel hij zich niet met politiek had beziggehouden, werd hij gearresteerd, in staat van beschuldiging gesteld en verwezen naar het Assisenhof. Vanwege zijn gezondheidstoestand werd hij echter spoedig vrijgelaten. Zijn zaak is nooit behandeld en zijn dossier ging verloren bij de brand van het Gentse gerechtshof in 1926.

Obrie werd nochtans ontslagen als hoogleraar en uitgesloten uit de Koninklijke Vlaamse Academie. Hij overleed op 80-jarige leeftijd en werd bijgezet op het Campo Santo te Sint-Amandsberg.

WERKEN : *De Nederlandsche Rechtstaal* (1880); - *Het Nederlandsch Wetboek van Strafrecht* (1886); - *De Nederlandsche rechtstaal in Noord- en Zuid-Nederland* (1887); - *Het ontwerp tot herziening van het Nederlandsch burgerlijk wetboek* (1887); - *De rechtstaal in België* (1889); - *Zuiverheid van taal*, in *Verlagen en Mededelingen van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde* (1890, p. 106-123); - *De Nederlandsche rechtstaal inzonderheid met betrekking tot het strafrecht* (1892); - *Over een nauwere aansluiting tussen Noord en Zuid op het gebied van het recht* (1892); - *Levensbericht van Prof. Dr. M. De Vries* (1894); - *Dr. F.-A. Snelaert*, in *Verlagen en Mededelingen van de Kon. Vl. Acade-*

mie voor Taal- en Letterkunde (1895, p. 360-373); - *De Nederlandsche tekst van de Belgische wetten en besluiten* (1900); - *Over de wetenschappelijke zijde van onze Vlaamsche beweging* (1902); - *Over taalparticularisme* (1909); - *Dr. F.-A. Snellaert herdacht*, in *Verlagen en Mededelingen van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde* (1909, p. 724-734); - *Mr. Albert Fredericq*, in *Rechtskundig Tijdschrift* (1911, p. 4-8); - *De werkzaamheden der Academie op het gebied der rechtswetenschap*, in *Kon. Vl. Academie. Gedenkboek van de feestviering van haar vijf en twintig jarig bestaan (1886-1911)* (1912, p. 198 - 204); - *De beteekenis der Nederlandsche Rechtswetenschap voor den Vlaamsche Rechtsgeleerde*, in *Verlagen en Mededelingen van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde* (1913, p. 321-335).

LITERATUUR: *Rijksuniversiteit te Gent Liber Memorialis 1913-1960*, II (onder de hoofdredactie van T. Luykx, 1960); - *De Nederlandse rechtstaal en andere opstellen van Prof. Julius Obrie*, verzameld en ingeleid door R. Victor (1966).

RENE VICTOR